

geteekenden, van mislukken, van mislukken, als de jammerstoet uit Laudy's Paradijsboek, opkomend uit het verleden van vele eeuwen, heenstrompend in een duistere toekomst en weer vragen we: waarom, van waar, waarheen?

Het is een bestiering der Voorzienigheid, dat men in oogenblikken van zulk vruchteloos vragen op zijn weg een vriend ontmoet, die u een antwoord daarop geeft, die een weidsch perspectief kan openen, om u uit den engen kring van menselijke kortzichtigheid te verlossen. Zulk een vriend vonden we in een brochure, dat ons in handen kwam, een boekje van Pieter van der Meer de Walcheren, getiteld „Wereldgeschiedenis en christelijke moraal“ dat deze dagen is verschenen als uitgave van „Wiek Op“ te Brugge. Hoe gering van omvang ook, is deze studie van een breede, grootsche conceptie, resultaat van een klaarblijkelijk lange overpeinzing, dat we al lezende en herlezende hebben leeren waardeerden als een gulden les van een wijzen leeraar.

In enkele groote trekken teekent de schrijver de felheid, het gigantische, het onomvarebare van het probleem, dat zich voor de gehele mensheid stelt. Waarom deze oorlog? Hoe moeten wij dezen nieuwen vernietigingskrijg zien? Waarom al die ellende in Polen, in Finland? Waarom dat naar den afgrond glijden van de menselijke samenleving? Waarom? „Ik ben bezeten door den hartstocht om te begrijpen hoe en waarom alles zoo gebeurt..... Ik hoor menschenstemmen spreken in alle talen door de ruimte en niemand geeft mij antwoord. Ik wil mij rekenschap geven nu, van wat er gebeurt en van wat er vroeger gebeurd is. Ik wil de feiten objectief vaststellen...“ Zoo vertolkt de schrijver den drang van den mensch naar het weten en begrijpen van al wat hem met ontzetting en verstomming slaat. Niets gebeurt er zonder den Wil van God. Wat heeft God dan voor met dat alles? Staan we voor het schrikwekkend einde der geschapen aarde of beleven we slechts een van de vele historische hoogtenpunten van menselijke verwarring?

Dezen oorlog moeten we zien als een honderdjarigen oorlog, zegt Pieter van der Meer de Walcheren: „Het is oorlog. Niet als in 1914 en 1915 en 1916 en 1917 en 1918. Dat is slechts een voorspel geweest: — de eerste veldslag, die toch meer dan vier jaar duurde, van een honderdjarigen oorlog, die nu losgebroken is en toch nog aanzet en den weg zoekt langzaam en waarheen zijn gloeienden lavastroom van verderf uit te storten.“

Kunnen we echter nog niet veel verder in het verleden der mensheid terugtasten om de oorzaak van de huidige verwarring en van alle menselijke ellende te vinden? Ligt de kiem van den strijd van heden tusschen volkomen aan elkander tegengestelde levensbeschouwingen al niet in de vorige eeuw, die den triomf van het liberalisme zag? Zien we aan het eind der vorige eeuw niet heidensche richtingen en heidensche filosofen pogen een wijsgeerigen ondergrond te leggen voor dat liberalisme, dien machtigen boom, waarvan de takken ombogen, beladen onder rijke vruchten van materialisme, communisme, socialisme, laïcisme? En was dat liberalisme op zijn beurt niet de vrucht van den strijd van de massa, die zich aan de oppermacht en menschenwaardige uitbuiting van oppermachtige kasten van rijken en geprivilegeerde standen ontworstelde? „De wereldgeschiedenis is een strijd op leven en dood, van belangen, van krachten, van eerooveringen, die de plaats willen innemen van anderen met geweld of door list. Is rechtsherstel zonder dwang van geweld ooit voorgekomen in de wereld?“

Waarom al die ellende, al die jammer van verweede kinderen, van verjaagde menschen, van vernielde steden en contreien, waarom dat voortdurend elkander naar het leven staan? Omdat God daarmee Zijn plannen heeft. „Voor God, de eeuwige liefde, gaat het uitsluitend en alleen om de zielen, om het stichten van Zijn rijk in de zielen. De rest — het vergaan van volkeren en beschavingen, het uitmoorden van steden en landen, de machtsverschuivingen van wereldrijken, het martelen van onnoozele kinderen, christenvervolgingen en heel het geheim van het onrecht is tijdelijkheid, zijn middelen waarmee God de zielen terugvoert naar het Paradijs“, zoo stelt de schrijver vast. En inderdaad. Dikwerf ligt de verklaring van ontzettende gebeurtenissen ver buiten onzen gezichtskring. Wij staren op ons eigen persoonlijke leed en dat van die in onze omgeving leven of waarvan wij kennis nemen uit de dagbladen. Maar in het licht van Gods maatregelen, die met eeuwen rekenen, gaat al dat persoonlijk leed snel over in een vluchtigen damp, als een waterdruppel op een vuurplaat, niet om in het niets en doelloos te verdwijnen, maar om tezamen te vormen de machtige wolken, die de aarde overhuiven, om hier of ginds of weldoend of teisterend weer neer te slaan. God stelt tegenover groote kwalen groote remedies. Zien we naar het ontvolkte Frankrijk, waar jaarlijks meer dan een half miljoen wettelijke kindermoorden konden worden bedreven. Duitsland is een volk van 80 miljoen menschen geworden, sterk door zijn toenemende geboorten, zij het ook om valsche redenen, maar dicht bij de natuur levend. Dit schrikbeeld van den immer sterker wordenden erfvijand heeft Frankrijk tot inkeer gebracht, tot besef van zijn immoreele levenshouding. De „code hygiène“ heeft plaats moeten maken voor de „code familiale“, die de groote gezinnen met materiële voordeelen overstelpt. Doch daar men wel weet, dat een genotzuchtig geworden volk voorshands de voordeelen van het een en ander cynisch blijft afwegen, heeft men teruggerepen naar de wetten van het christendom en leert de oudste dochter der H. Kerk opnieuw weer den catechismus, dien zij zoo lange jaren heeft verwaarloosd. Spreekt God hier niet in machtige verschijnselen?

We vinden het alles veel te anthropocentrisch gedacht. Wie evenwel daarmee rekent, kan wel eenige graantjes pikken van dezen in den grond dorren akker.

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweelst te:
St. Pancras-Heerhugowaard: Cand. H. H. Grosheide, hulppred. te Delft en Cand. A. Verschoor, hulppred. te Amsterdam-N.

Beroepen te:
Diemen: W. Diepersloot te Holwerd.
Nieuwerkerk a. d. IJssel: Cand. G. W. Rijkse te Geleen.
St. Pancras-Heerhugowaard: Cand. A. Verschoor, hulppred. te Amsterdam-N.

Aangenomen naar:
Maarsse: C. Houtman te Noordeloos.
Waarder: K. Bokma te Waardhuizen.

Intrede te:
Linschoten: Cand. Ch. H. Swen. Tekst: Ef. 4:11 en 12.

Afscheid van:
Wommels: C. J. de Kruijter. Tekst: Openb. 21:6 en 7.

Beroepbaar:
De Classis Goes heeft beroepbaar verklaard den heer L. v. d. Linde, theol. cand. te Wemeldinge.

Benoemd tot Hulpprediker te:
Olst: Cand. J. Bos, hulppred. te Schermerhorn.

Emeritaat De N. J. Trenning.
De Classis Arnhem der Geref. Kerken heeft aan Ds N. J. Trenning te Heteren-Randwijk op zijn verzoek op de meest eervolle wijze emeritaat verleend, zulks met ingang van 1 Augustus a.s.

Emeritaat Ds M. B. Parlevliet.
De Classis Deventer der Geref. Kerken heeft op de meest eervolle wijze emeritaat verleend aan Ds M. B. Parlevliet te Enter, zulks met ingang van 30 September a.s.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:
Aalsmeer: J. P. Geels te Drachten.
Franecker: D. Blesma te Drogchem.

Bedankt voor:
Alphen aan den Rijn: C. Smits te Sliedrecht.
Rijnsburg: J. G. van Minnen te Huisen N.-H.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:
Leiden: M. Heikoop te Utrecht.
Middelham: A. de Blois te Gouda.

Bedankt voor:
Lisse: J. v. d. Berg te Krabbendijke.

Afscheid van:
Doordrecht: J. D. Barth. Tekst: Jes. 26:4.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:
Apeldoorn: B. C. Visser te Vorden.
Dussen: Cand. G. Huls, hulppred. te Ede.
's-Gravenhage (vac. wijlen Ds A. B. te Winkel): G. van Veldhuizen te Rotterdam-Kralingen.
Heerlen: G. L. Bouman te Aardenburg.
Valthermond: W. E. Heyboer te Ouwkerk (Duiveland).

Aangenomen naar:
Arum: K. H. Siccama te Brouwershaven.
Groningen (vac. Ds Schooneveld): H. J. Langman te Jutrijp-Hommerts.
Goes-Wilhelminadorp (vac Ds de Vries): G. W. Korevaar te Zaamslag.
Hilvarenbeek (N.B.): J. A. R. Terlet, emer. O.I. predikant te Amsterdam.

Bedankt voor:
Beuningen: J. M. S. Baljon te Zetten.
Daarle (Ov.): P. P. J. Monster te Aalburg en Heesbeen.
Edam-Volendam: K. H. Siccama te Brouwershaven.

Beroepbaar.
In de Ned. Herv. Kerk is beroepbaar gesteld cand. B. J. Geerlink te Oude Wetering (Z.-H.).

Intrede te:
Arnhem: A. Th. Stegenga. Tekst: Joh. 21:1-12.
Den Haag: C. J. Laarman. Tekst: 1 Sam. 3:10b.

Afscheid van:
Velp: C. J. Laarman. Tekst: Ef. 4:21a.

ZENDINGSLIEDEREN

Dit bundeltje bevat 38 Zendingliederen, op daarbij aangegeven, alom bekende wijzen, te zingen door kinderen en grooteren. Te gebruiken zoowel op kinderevangelisaties als op andere zendingssamenkomsten.

Prijs f0.35; bij minstens 50 exx. à f0.20 per ex.
GOES. OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V.

WEET U

dat er een „Ver. van Organisten bij de Geref. Kerken“ bestaat, die o.a. ook onze Kerken van advies dient bij orgelbouw, -restauratie of 't benoemen van organisten?

KENT U

„Organist en Eredienst“, het maandblad, door deze vereniging uitgegeven, bevattende verschillende leerzame artikelen betreffende kerkzang, orgelspel enz., bovendien van tijd tot tijd voorzien van een muziekbijslage?

ZOUDT U

dat blad ook niet willen lezen? Het wordt U gratis toegezonden indien U donateur (min. f2.50 p. j.) of begunstiger (min. f1.50 p. j.) van deze vereniging wordt. Aanmelding en gratis proefnummers bij den Ien Secretaris: R. HUIZENGA, Bilderdijklaan 79, Rijswijk (Z.-H.).

VAN SOUVEREINE LIEFDE

door Ds E. TH. VAN DEN BORN

Grijp naar dit wonderschoone boekje, waarin de schrijver U als bij de hand neemt en heen leidt naar de Heilige Schrift, en U haar rijkdom van onderwijs, troost en kracht openbaart! In een fijn bandje van blank marocco gebonden kost het U slechts f1.46. De boekhandel heeft het, en U kunt het rechtstreeks bestellen op postrekening no. 36000 van de uitgever:

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

De nieuwste en goedkoopste Bijbelverklaring van deze tijd.

Tevens praktische Huisbijbel voor dagelijks gebruik.

Vraagt gratis prospectus bij Uw Boekhandelaar of bij den uitgever

J. H. KOK N.V. TE KAMPEN.

LAAT UW CATECHISMUS-BIJLAGE

INBINDEN

bij A. VAN GENT
Lijnstraat 38 - MAASSLUIS
Giro 376552 - Per dl f1.-

Chr. Muziektijdschrift

„DE HARP“

met

maandelijkse
Muziekbijslage

f1.50 per jaar

onder red. van F. PULMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheel voldoende maken.

Administratie-Adres:
te HELMERSSTRAAT 94
AMSTERDAM (W.)

Nu, meer dan ooit!

hebben de Preeken-series
van Ds S. G. DE GRAAF

VUUR OP DE AARDE

ons iets te zeggen.

Prijs per deel van 12 preeken f1.50 in band.
Verkrijgbaar bij den boekhandel of te bestellen op postrekening no. 36000 van de uitgever:

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

De pers over:

ZOEKERS NAAR WIJSHEID

DOOR S. VISSER

(Dr) A. Kuypers), „Paedagogisch Tijdschrift voor het Christelijk Onderwijs“, Februari 1939:

„Want bevattelijk is „Zoekers naar Wijsheid“. Het is een zeer bijzondere verdienste van den heer Visser, dat hij alle overbodige geleerd-doenerij, waartoe de verleiding op dit terrein wel heel groot is, heeft weten te vermijden. Hij heeft de grootst mogelijke helderheid nagestreefd en zijn bedoeling geen ogenblik uit het oog verloren. Toch heeft hij nergens zoodanige concessies aan de popularisatie gedaan, dat de wetenschappelijkheid er onder leed. De stijl van 't boek is rustig, de taal eenvoudig, de uitdrukkingvorm betrouwbare en waardig. Voor allen die, in welke verhouding ook, met wijsgeerige vragen zich bezig houden of willen houden, is „Zoekers naar Wijsheid“ een voortreffelijke gids.“

Prijs: f2.75 ingen., f3.50 in prachtband.

Verkrijgbaar bij den boekhandel of rechtstreeks te bestellen op postrekening no. 36000 van de uitgever:

Oosterbaan & Le Cointre N.V. - Goes

AMBT EN OPLEIDING

door A. M. LINDEBOOM

Een hoogst belangrijk boek, met een eigen oordeel over de opleiding tot den Dienst des Woords, de positie der Hoogleraren, karakter van Theologische Hoogeschool en Vrije Universiteit, Promotierecht, enz.

Prijs f2.-

De Pers roemt deze ernstige studie.

Verkrijgbaar bij den boekhandel of rechtstreeks te bestellen op postrek. no. 36000.

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES